

Sygnatura akt VII U 3200/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 14 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

Protokolant:st. sek. sąd. Marta Jurga

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 roku w Poznaniu

odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P.

z dnia 30 maja 2014 roku Nr (...)

w sprawie K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P.

o ustalenie istnienia ubezpieczeń społecznych i ich zakresu

zmienia zaskarżoną decyzję w części i stwierdza, że odwołująca K. S. podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 maja 2014 roku Nr (...) (znak (...) - (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) stwierdził, że K. S.:

- podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą

od do

2000-01-06 2000-03-14

2011-02-21 2014-04-10

- podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą

od do

2011-02-21 2011-03-31

2011-05-01 2011-05-31

2011-07-01 2011-07-31

2011-11-01 2011-11-30

2012-02-01 2012-02-29

2012-04-01 2012-05-31

2013-04-01 2013-11-30

- nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą

od do

2000-01-06 2000-03-14

2011-04-01 2011-04-30

2011-06-01 2011-06-30

2011-08-01 2011-10-31

2011-12-01 2012-01-31

2012-03-01 2012-03-31

2012-06-01 2013-03-31

2013-12-01 2014-04-10.

Od powyższej decyzji, z zachowaniem ustawowego terminu i w formie prawem przewidzianej, odwołanie złożyła K. S., wnosząc o zmianę decyzji w części dotyczącej podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany, powtarzając w większości wywody prawne i faktyczne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca K. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą dokonała zgłoszenia siebie jako płatnika składek oraz jako osoby ubezpieczonej do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w dniu 28 lutego 2011 roku na podstawie wpisu do ewidencji (...), następnie w dniu 13 lutego 2013 roku na podstawie wpisu do ewidencji (...) oraz w dniu 15 kwietnia 2013 roku na podstawie wpisu do ewidencji (...), i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z kodem 0570 00 od dnia 21 lutego 2011 roku.

Odwołująca zapłaciła po terminie płatności składki za miesiące: 04/2011r., 06/2011r., od 08/2011r. do 10/2011r., od 12/2011r. do 01/2012r., 03/2012r., od 06/2012r. do 11/2012r.

Od 4 grudnia 2013 roku do 6 grudnia 2013 roku odwołująca korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Natomiast w okresie od 12 grudnia 2013 roku do 16 grudnia 2013 roku odwołująca korzystała z opieki nad dzieckiem.

Za miesiąc 12/2013r. odwołująca dokonała zapłaty składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie i w niepełnej wysokości. Odwołująca wykazała bowiem podstawę wymiaru składek umniejszoną o przedłożone zwolnienia lekarskie (podstawa z urzędu 2 227,80 zł, a w złożonym dokumencie 1 652,78 zł).

Odwołująca dokonała zapłaty składki za ten miesiąc za pośrednictwem bankowości internetowej w dniu 15 stycznia 2014 roku. Składka została zaksięgowana w dniu 16 stycznia 2014 roku.

Od 23 stycznia 2014 roku odwołująca stała się niezdolna do pracy z powodu choroby.

W dniu 21 marca 2014 roku odwołująca złożyła wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki po ustawowo określonym terminie za grudzień 2013.

Pismem ZUS z dnia 7 kwietnia 2014 roku o znaku (...) - (...) odwołująca została poinformowana o nie wyrażeniu zgody na opłacenie składki po terminie.

W dniu 18 kwietnia 2014 roku odwołująca ponowiła wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki za grudzień 2013 roku po terminie.

Organ rentowy pismem z dnia 6 maja 2014 roku o znaku (...) - (...) podtrzymał stanowisko odmowne.

W dniu 30 maja 2014 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję ustalając m. in., że odwołująca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- zeznań odwołującej K. S. (k.17),

- dokumentów zgromadzonych w aktach pozwanego organu rentowego o znaku (...) - (...).

Oceniając zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy Sąd uznał za wiarygodne zeznania odwołującej K. S. oraz za wiarygodne dowody z dokumentów. Wymienione dowody wzajemnie ze sobą korespondowały, a ich prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej odnośnie przyczyn dokonania zapłaty składki za grudzień 2013 roku po terminie, albowiem były one spójne i logiczne.

Odwołująca wyjaśniła, iż była przekonana, że dokonując przelewem zapłaty składki za grudzień 2013 roku za pośrednictwem bankowości internetowej w dniu 15 stycznia 2014 roku, zachowa termin do zapłaty składki.

Odwołująca wskazała również na przyczyny niedokonania zapłaty składki przed dniem 15 stycznia 2014 roku.

Odwołująca podała, że w 2013 roku znajdowała się w trudnej sytuacji rodzinnej i majątkowej, bowiem jeszcze w grudniu 2012 roku opuścił ją konkubent, pozostawiając ją z dwójką wspólnych dzieci: O. W. ur. (...) i O. W. ur. (...). Wówczas jedynym jej źródłem dochodu była prowadzona działalność gospodarcza. Z uwagi na brak alimentacji dzieci ze strony ich ojca, wystąpiła przeciwko niemu z pozwem o alimenty. Pierwsze alimenty na dzieci otrzymała dopiero we wrześniu 2013 roku. Dodatkowo w listopadzie 2013 roku okazało się, że musi opuścić do końca 2013 roku mieszkanie w C., w którym zamieszkała z dziećmi po rozstaniu z konkubentem, a w którym, w zamian za możliwość korzystania z niego, przeprowadziła remont. Właściciele mieszkania zmienili zamki w drzwiach do tego mieszkania, zdemontowali w nim licznik prądu. To spowodowało, że zamieszkała wraz z dziećmi w domu swych rodziców w (...). Na początku stycznia 2014 roku z pomocą Policji dostała się do mieszkania w C., skąd sukcesywnie wywoziła swoje rzeczy. W dniu 15 stycznia 2014 roku pojechała w godzinach wieczornych do miejsca zamieszkania swej siostry, ponieważ w jej domu rodzinnym nie ma dostępu do Internetu, i tam za pośrednictwem bankowości internetowej dokonała zapłaty składki za grudzień 2013 roku. Odwołująca wyjaśniła, że te wszystkie okoliczności spowodowały, że dokonała przelewu dopiero w ostatnim dniu terminu.

Odwołująca zeznała także, że zmniejszyła podstawę wymiaru składek za grudzień 2013 roku, bowiem nie miała wiedzy co do tego, że nie spełnia warunków do przyznania prawa do zasiłku chorobowego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach.

Fakt nie kwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów pozwolił na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie K. S. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442) za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Osoby, o których mowa wyżej, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 5 powołanej ustawy, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a na podstawie art. 12 ust. 1 obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

W myśl art. 13 pkt 4 tejże ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Z kolei w myśl art. 11 ust. 2 ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione m. in. w art. 6 ust. 1 pkt 5.

W niniejszej sprawie odwołująca K. S. nie zgadza się z decyzją pozwanego organu rentowego ustalającą okresy podlegania ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W szczególności zaskarżoną decyzją ustalono, że odwołująca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

Odwołująca wniosła o zmianę decyzji w części dotyczącej podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku. Pozostałych ustaleń organu rentowego odwołująca nie zakwestionowała.

W myśl art. 14 ust. 1 powołanej ustawy objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Ustęp 1a stanowi, że objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4.

Zgodnie z ust. 2 ubezpieczenie chorobowe ustaje:

1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony;

2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a;

3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Ustęp 2a stanowi, że w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje.

Stosownie do art. 18 ust. 10 ustawy osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą może dokonać zmniejszenia podstawy wymiaru składek w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Nadto art. 47 ust. 1 ustawy stanowi, że płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż:

1) do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;

2) do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;

3) do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Podkreślić należy, że ustanie dobrowolnego ubezpieczenia społecznego może być konsekwencją działania samego ubezpieczonego, przejawiającego się w złożeniu wniosku o wyłączenie z ubezpieczeń albo konsekwencją okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia ex lege. W drugim przypadku chodzi o sytuacje, gdy ustał tytuł podlegania ubezpieczeniom albo gdy nie została opłacona składka należna na dobrowolne ubezpieczenie.

W przypadku ustania ubezpieczenia ze względu na nieopłacenie składek osoby prowadzące pozarolniczą działalność mogą wystąpić z wnioskiem o dopuszczenie możliwości opłacenia składek po terminie. W takim przypadku ZUS może wyrazić zgodę na takie działanie, a w tym zakresie wydaje decyzję, która będzie miała charakter uznaniowy, a więc organ rentowy nie ma dowolności w podejmowaniu decyzji, a przyznana kompetencja powinna być wykonywana według sprawdzalnych i sprawiedliwych kryteriów.

Poza sporem pozostawało, że pozwany organ rentowy dwukrotnie nie wyraził odwołującej zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2013 roku: w piśmie z dnia 7 kwietnia 2014 roku i z dnia 6 maja 2014 roku. Organ rentowy argumentował, że z powodu zaległości na koncie nie uznał przyczyny opłacenia składki po terminie.

Sporne pozostawało to, czy przyczyny, dla których odwołująca po terminie opłaciła składkę za grudzień 2013 roku stanowią uzasadniony przypadek, uzasadniający wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie, o którym mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zaś w konsekwencji czy prawidłowe jest stwierdzenie niepodlegania przez odwołującą dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

Zgodnie z treścią powyższego przepisu istnieje możliwość nieuwzględnienia przekroczenia terminu do opłacenia składki i uznania, że mimo tego przekroczenia ubezpieczenie nie ustało. W ustawie nie zostały określone przesłanki "wyrażenia zgody" na opłacenie składki po terminie, nawet tak ogólnikowo, jak miało to miejsce w pierwotnym brzmieniu tego przepisu (dotyczącego tej samej instytucji, jednakże pod inną nazwą, tj. przywrócenia terminu do opłacenia składki), czyli przez przywołanie zwrotu "w uzasadnionych przypadkach". W orzecznictwie sądowym podkreśla się, że jakkolwiek w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych nie zostały określone przesłanki wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie, nie oznacza to jednak przyznania ZUS niczym nieskrępowanego uznania w uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyposażony

w uprawnienie wyrażania zgody na opłacenie składki po terminie winien ujawnić, jakimi przesłankami kierował się odmawiając jej, a jego decyzja podlega merytorycznej ocenie sądu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2007 r. w sprawie o sygn. akt I UZP 6/06, OSNP 2007/13-14/197, Lex nr 207709; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie o sygn. akt II UK 65/07, Lex nr 863989; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt II UK 90/12, OSNP 2013/19-20/233, Lex nr 1380826).

W orzecznictwie wskazuje się, że przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 nie powinien być traktowany z nadmiernym rygoryzmem, w tym znaczeniu, że niejako automatycznie prowadzi do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na okoliczności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 września 2013 r. III AUa 1875/12, LEX nr 1381419).

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie istnieją przesłanki do tego, aby wyrazić odwołującej zgodę na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za sporny okres.

Podkreślić należy, że odwołująca we wniosku o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie wskazała, iż przyczyną, dla której uchybiła terminowi zapłaty składki była trudna sytuacja rodzinna, a zwłaszcza mieszkaniowa, która zaistniała w grudniu 2013 roku i styczniu 2014 roku. To spowodowało, że składkę przelewem bankowym uiszcza dopiero w dniu 15 stycznia 2014 roku, błędnie zakładając, że wpłata zostanie zaksięgowana jeszcze tego samego dnia.

Wskazać również należy, że wprawdzie we wcześniejszym okresie odwołująca nie regulowała składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, jednakże w okresie od 1 kwietnia 2013 roku do 30 listopada 2013 roku składki te uiszczała.

Zdaniem Sądu akcentowana przez organ rentowy okoliczność, że odwołująca ma zaległości z tytułu składek, nie może być okolicznością decydującą o odmowie wyrażenia zgody na opłacenie składki za grudzień 2013 roku na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Decydujące jest bowiem ustalenie przyczyn opóźnienia w opłaceniu składki i ocena, czy opóźnienie w opłaceniu tej składki stanowi "uzasadniony przypadek" w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej.

W realiach sprawy odwołująca wskazała okoliczności, które pozwoliły na stwierdzenie, iż opłacenie składki za grudzień 2013 roku po terminie stanowi uzasadniony przypadek w rozumieniu powołanego wyżej przepisu. Zapłacenie składki po terminie nie było zamierzone i celowe. Nie wynikało również z niedbalstwa, czy z nieprzykładania należytej staranności do własnych, życiowo ważnych spraw. Świadczy o tym również to, że odwołująca dokonała przelewu w ostatnim dniu terminu.

Stwierdzić należy, że problemy rodzinne i mieszkaniowe odwołującej związane z kłopotami natury osobistej, koniecznością przeprowadzki, przeszkodami w zabraniu własnych rzeczy z wynajmowanego mieszkania były tego rodzaju, że wpłynęły na możliwość realizacji przez odwołującą dobrowolnie przyjętego obowiązku uiszczenia składki w terminie. Odwołująca wykazała wiarygodne okoliczności, które miały wpływ na powstanie opóźnienia i powodują, że wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie jest zasadne.

Wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie sprawia, że pomimo, iż składka nie została uiszczona w terminie, dobrowolne ubezpieczenie nie ustaje.

W konsekwencji powyższego nie ma podstaw do stwierdzenia, że odwołująca K. S. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

Powyższe rozważania prawne i faktyczne Sądu Okręgowego, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 47714 § 2 kpc, implikowały uwzględnienie odwołania K. S. i zmianę zaskarżonej decyzji w części poprzez stwierdzenie, że odwołująca podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 1 grudnia 2013 roku do 10 kwietnia 2014 roku.

SSO Małgorzata Kuźniacka – Praszczyk

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:
  - a. odwołującej,
  - b. pełnomocnikowi pozwanego organu rentowego M. G. wraz z aktami ZUS,
3. akta przedłożyć za 14 dni lub z apelacją bądź z innymi pismami w sprawie.

P., 28 listopada 2014 roku

SSO Małgorzata Kuźniacka – Praszczyk